

Trzy argumenty za inkompatybilizmem Petera van Inwagena

Peter van Inwagen jest jednym z czołowych współczesnych filozofów, którzy argumentują za inkompatybilizmem, czyli stanowiskiem, według którego wolna wola i deterministyczny obraz świata są nie do pogodzenia. Inkompatybilizm zakłada, że jeśli nasze działania są zdeterminowane przez wcześniejsze stany rzeczy i prawa przyrody, to nie mamy prawdziwej wolności w sensie odpowiedzialności moralnej. Van Inwagen rozwija swoje argumenty w książce „An Essay on Free Will” (1983), gdzie przedstawia trzy główne argumenty za inkompatybilizmem.

Pierwszy argument można nazwać argumentem „Nieuniknioności” (Consequence Argument). Van Inwagen twierdzi, że jeśli determinizm jest prawdziwy, to nasze działania są nieuniknionymi konsekwencjami przeszłych stanów rzeczy i praw przyrody. Innymi słowy, jeśli determinizm jest prawdziwy, to każde nasze działanie jest zdeterminowane przez przyczyny leżące poza naszą kontrolą. Skoro nie mamy kontroli nad przeszłością i prawami przyrody, to nie mamy kontroli nad konsekwencjami tych rzeczy, w tym nad naszymi własnymi działaniami. Według van Inwagena, to oznacza, że nie możemy być odpowiedzialni za nasze działania w sposób, jaki zakłada wolna wola.

Drugi argument van Inwagena można określić jako argument „Odpowiedzialności Moralnej” (Argument from Moral Responsibility). Van Inwagen twierdzi, że odpowiedzialność moralna wymaga możliwości działania inaczej, niż się faktycznie działo. Jeśli nasze działania są determinowane, to nie mogliśmy działać inaczej, co podważa ideę, że jesteśmy za nie odpowiedzialni. Wolna wola, według van Inwagena, jest koniecznym warunkiem odpowiedzialności moralnej. Skoro

determinizm wyklucza możliwość wyboru innej opcji, to wyklucza także odpowiedzialność moralną.

Trzeci argument van Inwagena koncentruje się na pojęciu „Kontroli” (Argument from Control). Van Inwagen argumentuje, że wolna wola wymaga pewnego rodzaju kontroli nad naszymi działaniami, która jest niekompatybilna z deterministycznym obrazem świata. Jeśli nasze działania są determinowane przez wcześniejsze przyczyny, to nie mamy prawdziwej kontroli nad tym, co robimy. Nasze decyzje i działania są wynikiem ciągu zdarzeń, które są poza naszą kontrolą, co podważa koncepcję wolnej woli jako zdolności do samodzielnego kierowania swoim życiem.

Podsumowując, Peter van Inwagen przedstawia trzy główne argumenty za inkompetybilizmem: argument „Nieuniknioności”, który podkreśla, że determinizm oznacza brak kontroli nad naszymi działaniami; argument „Odpowiedzialności Moralnej”, który wskazuje, że odpowiedzialność moralna wymaga możliwości działania inaczej; oraz argument „Kontroli”, który twierdzi, że wolna wola wymaga kontroli nad naszymi działaniami, co jest niekompatybilne z deterministycznym obrazem świata. Te argumenty razem tworzą silne stanowisko inkompetybilizmu, które kwestionuje możliwość pogodzenia wolnej woli z deterministycznym wszechświatem.

Jeżeli potrzebujesz konsultacji przy pisaniu pracy licencjackiej lub magisterskiej, to polecamy serwis [pisanie prac](#) - pomoc w pisaniu prac w granicach dozwolonych prawem